

Kova dėl miestų – kova dėl energetikos

AUŠRA RADZEVIČIŪTĖ

ŠI ŽIEMA LIETUVIAMS ĮSIMINS NE TIK SNIEGO GAUSA, BET IR PRITRENKIANČIOMIS SĄSKAITOMIS UŽ ŠILDYMĄ. NEABEJOJAMA, KAD TAI NE TIK UŽKAITINS KRAUJĄ GYSLOSE, BET IR NULEMS ARTĖJANČIŲ SAVIVALDOS RINKIMŲ REZULTATUS. TIK ŠTAI KYLA KLAUSIMAS, KURI IŠ POLITINIŲ PARTIJŲ AR VISUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ SIŪLO AIŠKŲ ŠIOS PROBLEMOS SPRENDIMĄ. KOKĮ PASIRINKIMĄ TURI RINKĖJAI? KODĖL JAU KELERIUS METUS SPECIALISTŲ SIŪLOMI SCENARIJAI, GALINTYS ŠILDYMĄ ATPIGINTI MAŽIAUSIAI TREČDALIU, TRAKTUOJAMI KAIP ĮGYVENDINTI NEĮMANOMI SUMANYMAI, NES VIS TIEK „NEPADARYS“ ARBA „APVOGS“?

DAVID MOSKOS NUOTR. (FLICKR)

Sausio 19 d. naujienų portalas *delfi.lt* paskelbė, kad milžiniškas sąskaitas už gruodį gavę sostinės gyventojai artimiausiu metu gali sulaukti dar vieno smūgio – šildymo kainos Vilniuje brangs dėl 2009–2010 m. 41,4 mln. litų skolos, susidariusios dėl nepadengtų „Vilniaus energijos“ sąnaudų. Vilniaus savivaldybė siekia, kad mokėjimas būtų išdėstytas per dvejus metus, nes tik taip įmanoma bent kiek sumažinti šilumos kainos kilmą. Gruodį vilniečiai už šildymą vidutiniškai mokėjo po beveik 23 centus už 1 kWh, tad jeigu kompensacija

būtų paskirstyta dviem metams, mokėti, kai šilumos punktas priklauso šilumos tiekėjui, tektų po 24,79 cento už 1 kWh.

Dabartinės savivaldybės derybas dėl mokėjimo išdėstymo dviem metams optimistai galėtų pavadinti šio-kiu tokiu bandymu palengvinti miestiečių gyvenimą. Tačiau iš tikrųjų problemos tai nesprendžia, nes pinigai iš kišenių vis tiek bus ištraukti. Lygiai taip pat būtų galima vilniečiams išdalyti nemokamų raminamųjų, kad neištikėtų šokas, gavus naujas sąskaitas už šildymą. ►

ALTERNATYVŲ YRA, O NORO JAS ĮGYVENDINTI TRŪKSTA

Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos (LŠTA) duomenimis, 2004–2005 m. Lietuvoje vidutinė šilumos kaina buvo 11,5 cento už 1 kWh, 2008–2009 m. – 25 centai, 2009–2010 m. – 22 centai, 2010–2011 m. – 24 centai. Visą šį laiką Skandinavijos šalių gyventojai, kurių klimatas tikrai nelepina, už šildymą mokėjo 18 centų už 1 kWh. Kodėl? Todėl, kad mūsų šalyje pagrindinis kuras yra importinės gamtinės dujos, o Skandinavijoje – vietos biomasė. Praėjusių metų statistika rodo, kad Lietuvoje centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje 75,7 proc. kuro sąnaudų sudaro gamtinės dujos, 19 proc. – biokuras, 1,4 proc. – mazutas, 1,2 proc. – kitas kuras. Vidutinę šilumos kainą jau įvardijome. Kaip turėtų išsidėlioti skaičiai, kad mokėtume bent tiek pat, kiek moka švedai ar danai (apie 18 centų už 1 kWh)? Ne vienoje galimybių studijoje parašyta, jog norint to pasiekti reikia, kad biokuras sudarytų apie 85 proc. kuro sąnaudų. Ir kad būtų masiškai renovuojami daugiabučiai. Tai įmanoma pasiekti per dešimtmetį.

Šiuo metu iš atsinaujinančios energijos išteklių (AEI) Lietuvoje pagaminama apie 1,9 Twh, įrengtoji galia – apie 391 MW, sudeginama apie 170 tūkst. tne. Pagrįsta perspektyva 2020 m.: gamyba iš AEI – apie 6,5 Twh, įrengtoji galia – apie 1 487 MW, biokuro bus sudeginama apie 560 tūkst. tne. LŠTA tvirtina, kad siekiant tokių tikslų reikėtų papildomai įrengti apie 1 096 MW biokuro šilumos generavimo įrenginių, pagaminti apie 4,6 Twh, investicijos – apie 1,1 mlrd. litų. Pinigai, žinoma, nemaži, bet panašios investicijos numatytos Elektrėnų modernizacijai, nors šioje elektrinėje planuojama deginti ne ką kita, o importines gamtines dujas.

LŠTA prezidentas Vytautas Stasiūnas nesiliauja kartoti, kad opus ir suserimti verčiantis klausimas yra Rusijos koncerno „Gazprom“ tiekiamų gamtinių dujų kaina – ji nuolat auga, nors Lietuva rusiškas dujas ir taip perka brangiausiai iš visų Europos Sąjungos (ES) šalių. „Daugelyje šalies miestų dujos yra pagrindinis kuras gaminant šilumą, o didelę šilumos kainos dalį sudaro būtent išlaidos dujoms. Todėl galima teigti, kad šilumos tarifus mūsų gyventojams iki šiol nustato Maskva“, – konstatuoja pašnekovas.

Gruodį Lietuvos šilumos tiekėjai už dujas vidutiniškai mokėjo 1 414 litų už 1 tne, o vietos biokuras jau daug metų kainuoja dvigubai pigiau – mažiau nei 700 litų už 1 tne. V. Stasiūnas mano, kad paradoksalu, jog iš nebrangaus ir mažiau aplinką teršiančio biokuro Lietuvoje šiandien pagaminama vos 19 proc. visos centralizuotai tiekiamos šiluminės energijos. O vietos kuro nauda akivaizdi – mažiausiai už šilumą moka gyventojai tuose miestuose, kuriuose daugiausia šilumos pagaminama iš biokuro.

„Kadangi valstybė neskatina dujoms prilygstančio biokuro rinkos plėtros, kasmet šilumos tiekimo įmonės priverstos Rusijos tiekėjams už dujas pakloti vis daugiau pinigų. Taigi kiekvienais metais vis daugiau lėšų ištekliauja į Rusiją, nors jas būtų galima panaudoti biokuro rinkoje. Akivaizdu, kad Lietuva privalo radikaliai keisti šilumos gamybai naudojamo kuro balansą – dujas keisti

ŠILUMOS GAMYBA CENTRALIZUOTO ŠILUMOS TIEKIMO SEKTORIUJE, NAUDOJANT BIOKURĄ (ESAMA SITUACIJA IR PERSPEKTYVA)

Vilniaus miesto savivaldybė

2010 m. pagamintos šilumos kiekis buvo 239,911 tne, šilumos kiekis iš AEI – 40,672 tne, įrengtoji galia – 54 MW. 2020 m. pagaminamos šilumos kiekis – 239,911 tne, šilumos kiekis iš AEI – 174,37 tne, įrengtoji galia – 379 MW.

Kauno miesto savivaldybė

2010 m. šilumos kiekis iš AEI – 0, įrengtoji galia – 0. Tas pats bus dar porą metų ir tik 2013 m. planuojama, kad šilumos kiekis iš AEI bus apie 1,021 tne, o įrengtoji galia bus 3 MW. 2020 m. optimistinis scenarijus numato, kad Kaune šilumos kiekis iš AEI bus apie 77,383 tne, įrengtoji galia – 187 MW.

Klaipėdos miesto savivaldybė

2010 m. pagamintos šilumos kiekis buvo 70,507 tne, šilumos kiekis iš AEI – 2,254 tne, įrengtoji galia – 35 MW. 2020 m. pagaminamos šilumos kiekis – 70,507 tne, iš AEI – 40,854 tne, įrengtoji galia – 138 MW.

Šaltinis – Lietuvos šilumos tiekėjų asociacija

vietos biokuru. Tai stiprintų Lietuvos ekonomiką, kuriai darbo vietos biokuro turtinguose šalies regionuose. Maža to, atsikratytume energetinio priklausomumo. Tai gi laimėtų visi“, – įsitikinęs V. Stasiūnas.

Mokėjimas už šilumą priklauso ne tik nuo šilumos kainos. Pavyzdžiui, Tauragėje, Vytauto g. 88, esančiame name, 2010 m. sausį šiluma kainavo 18,46 cento už 1 kWh. Tai senas prastai šilumą laikantis namas. Taigi už 60 kv. m ploto buto šildymą minėto namo gyventojai kas mėnesį moka apie 510 litų. O Jiezne, Mokyklos g. 2, esančio tvarkingo ir šilumą tausojančio daugiabučio gyventojai už tokio pat dydžio buto šildymą per mėnesį moka apie 250 litų.

Vilniuje taupiausio ir labiausiai energiją švaisčiusio daugiabučio gyventojų išlaidos šilumai praėjusį gruodį skyrėsi net septynis kartus. Daugiausia už 60 kv. m ploto buto šildymą mokėjo namo, esančio Agrastų g. 8, gyventojai – jie gruodį vidutiniškai suvartojo 4 038 kWh už 929 litus. O efektyviausiai gruodį šilumą Vilniuje vartojusio namo „prizas“ atitenka naujam daugiabučiui Pavilnionių g. 31 – jo gyventojai vidutiniškai 60 kv. m ploto butui šildyti suvartojo 598 kWh ir mokėjo 137 litus.

Kokia išvada? Žmonės, rimtai pagalvokite apie renovaciją! LŠTA prezidentas V. Stasiūnas konstatuoja: „Šilumos ūkio problemos jau daug metų išlieka tos pačios: neefektyviai vartojama, švaistoma šiluma pasenusiuose daugiabučiuose ir brangus pagrindinis kuras šilumai gaminti – importuojamos gamtinės dujos. Delsiant spręsti šias problemas valstybės mastu, jos kasmet gilėja. Visuotinės renovacijos nesulaukiantis Lietuvos daugiabučių namų ūkis sensta – kasmet vis daugiau energijos iššvaistoma veltui.“

DIDIEJI MIESTAI – INERCIJOS ĮKAITAI?

Vertinant, kokios ateities reikia Vilniaus miesto šilumos tiekimo sistemai, nenuginčijamai atrodo siekis šilumos gamybai naudoti kuo daugiau biomasės. Tam reikia modernizuoti šilumos tinklus, investuoti didelius pinigus. Dar 2009 m. spalį sostinę šildanti bendrovė „Vilniaus energija“ paskelbė, kad vietiniam biokurui deginti pritaikys Naujosios Vilnios rajoninę katilinę – 7,28 mln. litų katilinei modernizuoti skirta iš ES Sanglaudos fondo. Iš viso šiam projektui reikės apie 16 mln. litų investicijų. Praėjusių metų liepą šalies spauda pranešė, kad Vilnius pradeda ieškoti investuotojų, kurie modernizuotų šilumos tinklus taip, kad būtų pereita nuo šildymo dujomis prie biokuro. Kiek anksčiau sostinės valdžia atsisakė dar 20 metų pratęsti sutartį su bendrove „Dalkia“, nuomojančia Vilniaus šilumos tinklus ir tai darysiančia dar beveik septynerius metus. Be jokios abejonės, atpratinti Vilnių nuo dujų gali ne tik „Dalkia“, kuri, beje, tai padaryti pažadėjo anksčiau, nei su ja kartu dirbti atsisakė Vilniaus valdžia. Įdomi detalė: tuometis sostinės meras Vilius Navickas spaudos konferencijoje informavo, kad savivaldybė skubiai ieškos konsultantų, kurie padėtų „sutvarkyti naujo Vilniaus šilumos tinklų investuotojo paieškos konkurso teisinius dalykus“. Konsultantams planuojama skirti apie šimtą tūkstančių litų. Neva šilumos tinklų modernizacijos projektu galėtų susidomėti bankai, tam galėtų būti pasitelktos ES lėšos. Tai ką ten Naujojoje Vilnioje žadėjo daryti „Vilniaus energija“? Žodžiu, trukt už vadžių – vėl iš pradžių...

Bet grįžkim prie scenarijų, kaip būtų galima spręsti Vilniaus miesto šilumos ūkio problemas. LŠTA prezidentas V. Stasiūnas mano, kad vienas variantų – kogeneracinės elektrinės, kuriose energija gaminama deginant biomasę ir komunalines atliekas. „Puikus pavyzdys – Danija. Čia, kaip kurą naudojant biomasę, per metus pagaminama tiek šilumos, kiek pakaktų visam Lietuvos centralizuotam šilumos tiekimo sektoriui. Dar antra tiek pagaminama iš komunalinių atliekų, o tai pusė viso miestams reikalingo šilumos kiekio. Bet pas mus sunku žengti net pirmuosius rimtesnius žingsnius – vos pasirodžius informacijai apie planus Vilniuje statyti kogeneracinę komunalinėmis atliekomis kūrenamą jėgainę, pasipila protesto mitingai. Ir pirmas argumentas – esą objektas kenks gyventojų sveikatai. Tokias nuotaikas pasitelkdam žiniasklaidą pakursto ir tie oponentai, kurie nelinkę viešai kalbėti apie savo tikruosius motyvus“, – tikina V. Stasiūnas.

Praėjusių metų antrą pusmetį sulaukėme daug žinių apie tai, kad Rusijos dujų koncerno „Gazprom“ valdoma Kauno termofikacijos elektrinė (KTE) gali būti parduota, nes dabartiniai savininkai nevykdo išpareigojimų investuoti šimtus milijonų litų. Gruodį LTV naujienų laida „Panorama“, remdamasi ekspertais, atvirai įvardijo tokio sprendimo priežastis – esą „Gazprom“ suinteresuotas tik savo dujų deginimu, o tai nesuderinama su deklaruojama valdžios politika laipsniškai mažinti priklausymą nuo šios rūšies kuro.

Praėjusių metų gegužę Kauno meras Andrius Kupčinskas išplatino pareiškimą, kuriame pranešė, kad

Raimundas ALEKNA
Vilniaus miesto meras, konservatorius

Akivaizdu, kad šilumos ūkio problemos turi būti sprendžiamos kompleksiskai, nes tai, kiek mokame už šildymą, priklauso nuo daugybės veiksnių. Teisės aktai numato, kad šilumos kainą visoje Lietuvoje nustato ne miestų savivaldybės, tarybos ar šilumos tiekėjai, o nepriklausoma Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija. Tačiau, užuot ieškoję, kas kaltas dėl dabartinių šilumos kainų, nesikratykime atsakomybės ir raskime optimalius sprendimus, kad šiluma būtų kuo pigesnė, todėl visi – tiek savivaldybė, tiek „Šilumos tinklai“, tiek „Vilniaus energija“ – privalo rasti sprendimus ir padaryti viską, kas nuo jų priklauso.

Šilumos sektorius ir jo pertvarkos scenarijai – labai jautri tema, ypač tokioms pažeidžiamoms visuomenės grupėms kaip pensininkai, socialiai remtini asmenys, mažas pajamas gaunantys gyventojai. Manau, kad šilumos kaina turi būti optimali, objektyviai pagrįsta ir kuo mažesnė.

Yra du pagrindiniai veiksniai, turintys daugiausia įtakos šilumos kainoms: nerenovuoti gyvenamieji namai ir šilumos sistemos bei vis brangstantis kuras, kurio didžioji dalis į mūsų šalį importuojama.

Taigi, turime daug nerenovuotų, nesandarių ir šilumai laidžių namų, kuriuose didelė dalis suvartojamos šiluminės energijos šildo orą. Todėl Vyriausybei ir savivaldybėms būtina sutelkti jėgas, kad pagaliau būtų pradėta gyvenamųjų namų renovacija. Svarbiausia, kad pastatų atnaujinimo procesas būtų pageidaujamas ir patrauklus gyventojams, todėl ieškome būdų, kaip galėtume palengvinti procedūras – planuojame savivaldybės lėšomis rengti projektus ir supaprastinti leidimų išdavimą.

Kita problema – šildyti naudojamas kuras. Pirmą, po kelerių metų mūsų šilumos ūkis neatitiks Europos Sąjungos keliamų aplinkosaugos reikalavimų, antra, kuras, kurį šiuo metu naudojame, nuolat brangsta. Todėl turime galvoti apie šilumos sistemos pritaikymą alternatyviems energijos šaltiniams, t. y. biokurui. Biokuras yra ekologiškas, tad šildydami jį mes patenkinsime aplinkosaugos reikalavimus. Be to, tai vienintelė kuro rūšis, kurią turime savo šalyje. Tad naudodami ekologišką vietinį kurą galėtume akivaizdžiai sumažinti šilumos kainą ir nebūtume priklausomi nuo vieno tiekėjo.

Trumpai tariant, galvodami apie šilumos ūkio ateitį, pirmiausia turime išspręsti dvi problemas – atnaujinti būstus ir pereiti prie biokuro. Apskaičiuota, kad tai apčiuopiamai sumažintų šilumos išlaidas gyventojams ir būtų naudinga tiek mūsų miesto ekonominei, tiek ekologinei situacijai.

„Gazprom“ kontroliuojama UAB Kauno termofikacijos elektrinė informavo bendrovę „Kauno energija“, kad vienašališkai sustabdo tolesnes investicijas į jų pačių žodžiais tariant, ties kritine eksploataavimo riba esančią elektrinę, pagrindinę Kauno miesto šilumos tiekėją. ►

Egidijus GAIDAMAVIČIUS
Socialdemokratas

Vienas aspektų (ir tikrai ne paskutinis pagal svarbumą) – alternatyvių išteklių energija, vietinio kuro, ypač biokuro, naudojimo didinimas, kuo greičiau atsisakant dujų, tačiau paliekant jas kaip atsarginį energijos šaltinį. Visuomenei mažai težinomas faktas, kad pastaruoju metu iš visos Lietuvoje suvartojamos energijos svarbiausia yra šiluminė – jos suvartojame beveik dukart daugiau nei elektros energijos.

Kitas niuansas tas, kad pagrindiniai šiluminės energijos vartotojai yra gyventojai – jie sunaudoja beveik tris ketvirtadalius visos šiluminės energijos, o elektros energijos panašia proporcija suvartoja pramonė.

Biokuras, kaip svarbiausia, labiausiai prieinama ir geriausiai atsipirkanti kuro rūšis, Lietuvoje turi būti prioritetas. Lietuvos energetikos ministerijos duomenimis, potencialas siekia mažiau nei 500 tūkst. tne. Toliau – saulės, vėjo, geoterminė energija, biodegalai, biodujos ir atominė energija.

Nėra vienos institucijos, kuri būtų atsakinga už galutinius rezultatus. Nacionalinis alternatyvių išteklių energijos naudojimo plėtros planas 2010–2020 m. gal iš dalies pakeis situaciją, tačiau kai matome dabartinės valdančiosios koalicijos veiksmus, proteguojant stambiųjų elektros vartotojų interesus, vargu ar jis pasiteisins. Energetikos ministerija šiuo metu, mano nuomone, yra visiškai butaforija. Beviltiškai vėluoja biokatilių ir kogeneracinių biojėgainių statybos. Dėl to nėra panaudojamos Europos Sąjungos (ES) lėšos. Nevykdoma ir namų renovacija, taigi nesukuriamos darbo vietos, milijardus mokame už dujas, gyvenimo kokybė krinta, valstybė praranda tiek mokesčius, tiek ir pačius mokesčių mokėtojus.

Nesprendžiami esminiai biokuro atpigimo klausimai nuo pustuščių medvežių gainiojimo respublikos keliais, dirvonuojančių žemės plotų užveisimo mišku ar greitai augančia biomase iki biokuro mišinio atsiradimo istorijos, nes būtent biokuro mišiny yra pavyzdys, kaip padidinti kuro kainą (2010 m. rugpjūtį biokuro kaina buvo 590 litų už 1 tne, biokuro mišinio – 707 litai už 1 tne). Kur žiūri Valstybinę kainų ir energetikos kontrolės komisija?

Manęs niekas neįtikins, kad, pavyzdžiui, Vilniaus neįmanoma aprūpinti pačia pigiausia šiluma ir elektra. Turėdamas daugiausia vartotojų, Vilnius tiesiog privalo būti pigiausiai gyventojus aprūpinantis miestas. Deja, taip nėra dėl „abonentinių“ sutarčių ir jų padarinių. Kodėl negalėtų miestas turėti savo miegamųjų rajonų biokatilių, veikiančių kogeneracijos principu? Kodėl nenagrinėjama galimybė turėti savas mažasias atominės elektrines, kurios 15–20 metų tiektų pigią energiją ir kurioms reikėtų mažai priežiūros? Beje, tai būtų sveika Visagino atominės elektrinės mirazo alternatyva, Lietuva sutaupytų milžiniškus pinigus, išsaugotų atominės valstybės statusą, įdirbį, specialistus ir infrastruktūrą. Be to, tai leistų jau 2015 m. pasiekti rezultatą. Atlikus daugybę kompleksinių darbų, būtų mažiau suvartojama šilumos – taigi, mažesnės išlaidos gyventojams ir savivaldybei; sumažėtų energijos importas; būtų suformuota vietos žaliavų rinka ir padaugėtų darbo vietų; į biudžetą būtų surenkama daugiau mokesčių; būtų užtikrinta konkurencinga skaidri aplinka su visuomenine kontrole; atsigautų šalies ekonomika ir gyvenamoji aplinka taptų patrauklesnė.

Tad ko mums reikia, kad pajudėtume, kad 2020 m. iš alternatyvių išteklių būtų pagaminama ne 23 proc. visos energijos, bet gerokai daugiau? Manau, tam reikia ambicijų: siekti daugiau, nei sako Europa, nugalėti siaurus interesus. Taip pat reikia politinės valios tiek Seime, tiek savivaldoje. Nes pigi energija, šiluma – valstybės gerovės pagrindas, visų mūsų interesus.

„Todėl informuoju, kad artimiausiu metu kreipsiuosi į atsakingas valstybės institucijas: Vyriausybę, prokuratūrą, Valstybės kontrolę, Specialiųjų tyrimų tarnybą, kad, ginant viešąjį interesą, būtų ištirtas 2003 m. sudarytas „Kauno energijos“ ir Kauno termofikacijos elektrinės turto pirkimo–pardavimo sandoris ir to sandorio sudarymo aplinkybės“, – pareiškė A. Kupčinskas.

Kauno meras neslepia noro, kad KTE, iš kurios miestas perka 95 proc. šilumos, „Gazprom“ parduotų (vienas galimų pirkėjų – suomių bendrovė „Fortum“). Tokiu atveju savivaldybė norėtų dalyvauti derybose su būsimo pirkėju ir išsireikalauti, kad miestas iš elektrinės pirktų ne daugiau kaip pusę šilumos, o kitą dalį – iš planuojamų statyti elektrinių.

VILNIUJE TAUPIAUSIO IR LABIAUSIAI ENERGIJĄ ŠVAISČIUSIO DAUGIABUČIO GYVENTOJŲ IŠLAIDOS ŠILUMAI PRAĖJUSĮ GRUODĮ SKYRĖSI NET SEPTYNIS KARTUS. DAUGIAUSIA UŽ 60 KV. M PLOTO BUTO ŠILDYMĄ MOKĖJO NAMO, ESANČIO AGRASTŲ G. 8, GYVENTOJAI – JIE GRUODĮ VIDUTINIŠKAI SUVARTOJO 4 038 KWH UŽ 929 LITUS. O EFEKTYVIAUSIAI GRUODĮ ŠILUMĄ VILNIUJE VARTOJUSIO NAMO „PRIZAS“ ATITENKA NAUJAM DAUGIABUČIUI PAVILNIONIŲ G. 31 – JO GYVENTOJAI VIDUTINIŠKAI 60 KV. M PLOTO BUTUI ŠILDYTI SUVARTOJO 598 KWH IR MOKĖJO 137 LITUS.

Tačiau Kaune situacija išskirtinė tuo, kad dabartinis šilumos gamintojas (KTE) vykdo ir naujos elektrinės projektą – naujosios Kauno elektrinės didžiausias akcininkas, valdantis 51 proc. akcijų, yra ne kas kitas, o KTE. Pristatoma, kad naujam Kauno elektrinės projektui reikės milijardo litų investicijų, planuojama kogeneracinės jėgainės galia – apie 350 MW. Projekto sumanytojai tikina, kad jeigu detaliojo plano vertinimo procedūros ir projektavimo darbai vyks be trukdžių ir pagal įstatymų numatytus terminus, Kaune naujoji elektrinė gali būti pastatyta 2013–2014 metais. Kogeneracijos elektrinės kuras – dujos ir biokuras, pastarajam bus skiriama apie trečdalį elektrinės galios. Pasak Kauno elektrinės akcininko ir vadovo Rimando Stonio, projektų vykdytojai pasiruošę išsipareigoti, kad, pastačius naują elektrinę, miestui šiluma kainuotų ne daugiau kaip 10 centų už 1 kWh. Dabar Kaunas moka daugiau kaip 14 centų. „Yra ir papildomų pranašumų – mes taip pat tvirtai įsitikinę, kad elektros, kurią pagamintų Kauno elektrinė, kaina neviršytų 20 centų. Jau seniai deklaruojame, kad pagrindinis mūsų siekis – konkuruoti pasitelkiant pažangiąsias technologijas“, – teigia R. Stonys. Anot pašnekovo, Kauno miestas, siekiantis sukurti konkurenciją šilumos gamybos sektoriuje, eina teisinga linkme, tik ji pavojinga: šiame mieste galimi

tik du didesni gamintojai ir jeigu jų bus daugiau, jau dabar reikėtų pradėti skaičiuoti dotacijas – tiek projektams įgyvendinti, tiek nuostolingiems gamintojams remti.

R. Stonys įsitikinęs, kad šiandien pradėti projektą, kuriame nebūtų vietos biokuroi, net neverta, tačiau teigia laukias pragmatiškesnio ir strategiško miesto valdžios atstovų požiūrio. Neva didiesiems miestams reikia tiek energijos, kad vargu ar Lietuvoje pakaktų biokuro. (Čia objektyvumo dėlei vertėtų pažymėti, kad biokuro mūsų šalyje yra pakankamai, – A. R.)

„Įdomus ir dar vienas aspektas – dabar labai daug dėmesio skiriama suskystintųjų dujų terminalui. Taip pat labai smarkiai kritikuojama šilumos gamyba naudojant dujas, daug kalbama, kad reikia pereiti prie biokuro, atsisakyti dujų. Tad kas galėtų kompetentingai atsakyti, ką Lietuva darys pasistačiusi milijardus kainuojantį suskystintųjų dujų terminalą, jeigu norima atsisakyti dujų gaminant šilumą? Kas tada bus tų dujų vartotojai?“ – klausia R. Stonys. Ir pats atsako: „Aš įsitikinęs, kad progresyviausi šilumos gamintojai šiuo metu gali būti tik tie, kurie naudoja kombinuotą ciklą. Tai ir pigi šiluma, ir konkurencinga bei nepriklausoma elektros gamyba.“

Šiandien bendrovės „Klaipėdos energija“ katilinėse 95 proc. deginamo kuro sudaro gamtinės dujos. Paskutinį kartą naujienos apie modernizavimo darbus buvo paskelbtos 2009 m. spalį – „Klaipėdos energija“ baigė įgyvendinti ES regioninės plėtros ir bendrovės lėšomis finansuojamą projektą „Centralizuoto šilumos tiekimo tinklų moderni-

zavimas, didinant jų efektyvumą Klaipėdos mieste“. Taigi Klaipėdoje buvo renovuota 5,11 km centralizuoto šilumos tiekimo tinklų – atnaujintose trasose šilumos nuostoliai sumažės 4 933 MWh per metus. Projekto vertė – 9,9 mln. litų, puse sumos skirta iš AB „Klaipėdos energija“ investicinių lėšų.

Jeigu kalbama apie Klaipėdą, įdomi detali yra ta, kad pernai vasarį naujienų agentūra „The Associated Press“ pranešė, jog Suomijos bendrovė „Fortum Corp.“ ketina Klaipėdoje statyti pirmąją Baltijos šalyse atliekas degin- siančią ir šiluminę bei elektros energiją gaminsiančią jėgainę. Projektas, kurio vertė siekia 140 mln. eurų, bus vykdomas kartu su bendrove „Klaipėdos energija“. Tąkart pranešta, kad jėgainė pradės veikti 2013 m. sausį, joje bus deginamos komunalinės ir pramoninės atliekos, taip pat biomasė. Elektrinė galės pagaminti 50 MW šiluminės ir 20 MW elektros energijos. Žinoma, bet koks planas Klaipėdoje naudoti kuo daugiau biokuro sveikintinas, tačiau kai kalba pasisuka apie komunalinių ir pramoninių atliekų deginimą, reikėtų užtikrinti, kad jų nepradėsime importuoti.

Didžiulės sąskaitos už šildymą šią žiemą sugadino jau ir taip gerokai sugedusią gyventojų nuotaiką. Tačiau net jei tai ir nuskambės naiviai, bandyti keisti padėtį galima – juk svarbiausius sprendimus, susijusius su šilumos tiekimu, priima savivaldybių politikai, kurių pateikimas į savivaldybių laivą ar pasilikimas už borto priklauso nuo rinkėjų valios. ■

Neišdaužęs
stiklo,
nesakyk op...

jau visoje Lietuvoje

www.stiklomeistrai.lt